

[Aksel Møller.]

kan lukke Virksomheder og bane Vej for en villet Udvikling hen imod Stordrift.

Nu vil man naturligvis kunne sige, at det gælder om at genopbygge Danmark. Men det gælder efter min Mening ikke om at genopbygge Danmark fuldstændig efter den Recept og Alenstok, som nationaløkonomisk maaske kan synes den mest hensigtsmæssige, men som, naar Genopbygningen har fundet Sted paa disse Vilkaar, vil vise os et Samfund af en helt anden social Struktur, af en helt anden Opbygning end den, der harmonerer med Danskernes Livssyn. Vi ønsker i alt Fald ikke, at der ud af denne Tid skal komme et Danmark, som er bygget paa koncentreret Stordrift og dermed i social Henseende vil være svagere rustet, et Samfund, der bestaar af faa Arbejdsgivere og mange Funktionærer og Arbejdere, uden at Mellemstandsbegrebet er med.

Lad mig for Resten i Parentes, medens jeg omtaler „det konservative Tildelings-system“, nævne en Salut, som dette System faar paa Side 77. Det hedder her:

„De uheldige Regler for Varefordelingen har hidtil virket stærkt hemmende paa Brugsforeningernes Virksomhed, idet disse har været afskaaret fra at faa en retfærdig Andel i de knappe Forsyninger.“

Det ligger vist lige for at spørge den højtærede Handelsminister, om han mener, han kan administrere den gældende Bemyndigelseslov — eller vil administrere denne Lov — paa en saadan Maade, at det, han her antyder er en uretfærdig Fordeling af Varerne, ændres i Brugsforeningernes Favør? Jeg gør dog den Bemærkning, for at han ikke skal lade sig vildlede af mit Spørgsmaal, at jeg haaber ikke, det er hans Mening at ville anvende Bemyndigelsesloven til Opfyldelse af dette Krav.

Jeg beder ærede Medlemmer tænke paa, hvilken kolossal Betydning hele Tildelings-systemet har for Landets økonomiske Struktur, ogsaa naar det engang er kommet ud af sine øjeblikkelige Vanskeligheder, og jeg henleder i denne Forbindelse Opmærksomheden paa, at der paa Side 37 kræves „virkelig Indsende med de afgørende Virksomheders Produktionsplaner“. Dette forklares paa Side 39 med en Henvi-
 sning til,

at Jern og Staal, som anvendes til Fremstilling af Husgeraad, lige saa godt kunde anvendes til Fremstilling af Reservedele og Anlæg. — Ja, det er naturligvis rigtigt, at det kunde det. Men Spørgsmaalet er, om man, naar man lægger den nationaløkonomiske Betragtning i den ene Vægtskaal og alt det, som vel ikke er Nationaløkonomi, men som er de historiske Forudsætninger og derfor af langt mere blivende Karakter, i den anden Vægtskaal, kan godkende en Fremgangsmaade som den, der her antydes. Ja, det kan jo være, at det ærede Medlem Hr. Axel Kristensen ikke vilde anse en saadan Fremgangsmaade for helt urimelig eller urigtig — men det Problem hører jo Fortiden til.

Medens altsaa dette bidrager til at tegne et Billede af den højtærede Handelsministers Syn paa Tildelingssystemet vedrørende Raavarer, siger ogsaa det lille Værk en hel Del om, hvordan han ser paa Fordelingen af Arbejdskraft. Han siger, at Mangelen paa Arbejdskraft efter Erhvervsraadets Mening kræver en Revision af de Brancher, der lider haardest under Arbejdskraftmangelen, med Henblik paa en Ordning, hvorved der uden smaalig Hensyntagen til den enkelte Driftsherres private Interesser søges produceret mest muligt med den forhaandenværende Arbejdskraft og det givne Maskinudstyr. Særlig Udtrykket „hvorved der uden smaalig Hensyntagen til den enkelte Driftsherres private Interesser...“ forekommer mig charmerende i denne Forbindelse. Hvem er det, der skulde vise smaalig Hensyntagen ved Afgørelsen af, om en saadan Fremgangsmaade som den, der her antydes, skulde bringes til Anvendelse? Dette forklares nærmere paa Side 62 saaledes, at Hensynet til god Økonomi med Arbejdskraften

„gør den egentlige Beskæftigelsespolitik under høj Beskæftigelsesgrad ensbetydende med Investeringskontrol og langsigtet samlet Tilrettelæggelse af Produktionen“.

Altsaa under høj Beskæftigelsesgrad og Knaphed paa Arbejdskraft er den Udvej, den højtærede Handelsminister principielt anser for rigtig, Investeringskontrol og langsigtet samlet Tilrettelæggelse af Produktionen.

Forleden Dag havde jeg Lejlighed til her